

5-dagersskoleuke for alle barn i Tingvoll

Oppvekst- og kulturutvalgets enstemmige vedtak 7/2 2023:

Administrasjonen utreder 5-dagers skoleuke for alle barn i Tingvoll. Økonomiske, praktiske, samfunnsmessige og pedagogiske perspektiver skal ivaretas, med nødvendig involvering av både foresatte, ansatte, næringsliv og elevene i utredningen. Oppvekst- og kulturutvalget ber om at administrasjonen legger saken ut for høring snarest

Organiseringen av skoleuken i Tingvoll kommune

I Tingvoll kommune har alle skolene 4-dagers skoleuke for de yngste elevene i ulike grader. Tingvoll kommune er sammen med Gjemnes kommune de to siste kommunene i Møre og Romsdal fylke som fortsatt har denne praksis på alle sine skoler.

Bakgrunn for å fremme saken til Oppvekst og kulturutvalget:

- Uformelle signaler fra foresatte og politikere som ønsker 5-dagers skoleuke
- Mange andre kommuner har etter hvert som timetallet til de yngste elevene har økt, avviklet 4-dagersuke - og anser det som foreldet praksis
- Behov for tilflytting og arbeidskraft
- Statistikk på bruken av SFO på onsdager

Argumenter for 5 dagers skoleuke:

- Blir pedagogisk opptur å kunne spre undervisningsaktiviteter ut over uka.
- Lettere å fylle stillingene til de ansatte og bruke de til det de har kompetanse til.
- Kan se på muligheten for å få mer idrett inn i skoletiden?
- Samarbeid med TVGS om fysiske aktiviteter
- Et økende antall barn har SFO på onsdager. På noen skoler er det bare få barn som ikke er på skolen/SFO på onsdager. Fra h-23 er det 12 timer gratis SFO for alle 1.-og 2.klassinger.
- Barnehagene merker ikke «onsdagsfrien». Over 90% av 1-2 åringene har full plass i barnehagen.

Organisering av økonomi, arbeid, samfunn og næringsliv

- Hjemneværende besteforeldre blir et mer og mer forhistorisk fenomen
- Likestilling mellom kjønn: Mulig å jobbe full tid for både kvinner og menn
- Mulig å bo i Tingvoll og jobbe full tid uten besteforeldre i nærheten
- Mer og mer utfordrende å organisere det økte timetallet til de minste – (26 timer pr uke)
- Næringslivet og andre arbeidsplasser er utfordret av at mange må ha fri på onsdager
- Større forutsigbarhet og lettere å planlegge og administrere.
- Foreldre som jobber 100% må selv betale for pass av barn hele onsdagen
- Tingvoll kommune utnytter bare 5 av 7 hjemkjøringer (Skyss)

Hvilke argumenter har holdt oss fra å lage 5-dagers uke for alle elever?

Økonomi:

- Man tror at det vil bli dyrt for kommunen fordi man enten må ha flere hjemkjøringer for de yngste elevene eller man må gi de yngste elevene flere timer på skolen mens de venter på bussen.

Faglig og sosialt:

- Bra for de minste barna å få en «time out» midt i uka. Få en dag uten rammer og tid til å leke.
- Bra for de yngste barna å være med foreldre/besteforeldre en dag i uken – fremmer relasjonsbygging i familien.

Historisk bakgrunn: I Norge lå enhetsskoletanken til grunn for utbygging av skolesystemet gjennom forrige århundre frem til i dag. Enhetsskolen hadde, og har fortsatt, to dimensjoner. For det første skulle den omfatte alle elever, og på den måten gi et felles tilbud som skulle bidra til utjevning av geografiske og sosiale forskjeller. For det andre skulle de ulike nivåene i opplæringen henge sammen og bygge på hverandre, slik at fullført folkeskole åpnet for deltakelse i videre skolegang. I 1997 startet 6-åringene på skolen og det ble nødvendig med ny læreplan for hele grunnskolen. L-97. 6-åringene skulle få lære gjennom lek selv om de ble skolebarn, og det ble derfor satt av tid i fag- og timefordelingen til frie aktiviteter for de yngste elevene. På denne tiden hadde ikke Norge noe kvalitetssikringssystem for skolene/opplæringen. Fag- og timetallsfordelingen ble senere endret og det ble satt fokus på grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning jf. Kunnskapsløftet i 2006.

Fag- og timefordeling: I grunnskolen gis timene som årstimer i løpet av hovedtrinn. Grunnskolen er delt i to hovedtrinn, barnetrinn (1. -7.trinn) og ungdomstrinnet (8.-10.trinn), og timene må fordeles på enkelttrinn lokalt. Elevene har opplæring på skolen i 38 uker per skoleår. Tabellen viser utvikling av timetallet fra 1997 til innføringen av Fagfornyelsen i 2020, der timetallet for de yngste elevene er vesentlig utvidet både før og etter innføringen av Kunnskapsløftet i 2006

Fag	1997 – L97			2020 - Fagfornyelsen		
	1.-7.trinn	8.-10.trinn	Sum	1.-7.trinn	8.-10.trinn	Sum
Norsk	1126	399	1525	1372	398	1770
Matematikk	727	313	1040	888	313	1201
Naturfag	299	256	555	366	249	615
Samfunnsfag	356	285	641	385	249	634
KRLE	399	185	584	427	153	580
Engelsk	271	256	527	366	222	588
Fremmedspråk	-	228	228	-	222	222
Kroppsøving	370	228	598	478	223	701
Kunst og håndverk	456	171	627	477	146	623
Musikk	285	85	370	285	83	368
Mat og helse	114	85	199	114	83	197
Utdanningsvalg	-	-	-	-	110	110
Valgfag	-	-	-	-	171	171
Elevrådsarbeid	-	71	71	-	-	-
Fleksibel time	-	-	-	38	-	38
Fysisk aktivitet	-	-	-	76	-	76
Total	4403	2562	6966	5272	2622	7894

Fra 2000 til 2013 ble grunnskolenes totale timetall utvidet fra 7153,5 timer til 7856 timer.

- Barnetrinnet har fått det meste av styrkingen.
- Norsk og matematikk er de fagene som har fått størst andel av økningen.

Ungdomstrinnet fikk i 2012 en liten økning fra 22,5 til 23 uketimer.

- I 2016 ble timetallet økt med en time naturfag pr uke.
- Barnetrinnet har 11 fag, og ingen valgmulighet innenfor den ordinære strukturen.
- På ungdomstrinnet er det 13 fag med valgmuligheter inne 2 fremmedspråk og valgfag.
- Læreplanen i fellesfagene norsk, matematikk, engelsk, naturfag, samfunnsfag og kroppsøving er gjennomgående for hele grunnopplæringen.

Pedagogisk innhold:

Ordningen for de trinnene som har en fridag i uka medfører lengre og mer komprimerte skoledager resten av uka. De samme kompetansemålene og årminuttene gjelder for alle landets elever uavhengig av om det er fire- eller fem dagers skoleuke. Ved å utvide skoleuka til ukens alle hverdager får en spredd opplæringen i større grad enn med dagens ordning. Det gir også en større mulighet for å holde trykket oppe på begynneropplæringen. En kan anta at en utvidelse av skoleuka gir skolen større fleksibilitet i timeplanleggingen og tilretteleggingen.

Kommuner som praktiserer 4-dagers skoleuke

Fylkesmennene (nå Statsforvalteren) gjennomførte i 2020 en kartlegging på vegne av Stortingets utredningsseksjon hvor 301 av 356 kommuner i Norge leverte informasjon om organiseringen av skoleuken. I 218 av de 301 kartlagte kommunene er det fem dagers skoleuke for alle elevene i de

kommunale skolene. I 83 kommuner er det firedagers skoleuke i en eller flere kommunale grunnskoler på ett eller flere trinn. I 49 kommuner har samtlige skoler firedagers skoleuke på ett eller flere trinn. En nærmere gjennomgang viser at dette i hovedsak er små kommuner. 43 av kommunene har færre enn 5 000 innbyggere. En tilsvarende undersøkelse ble gjennomført i 2015/2016. Det viser en nedgang i antall kommuner som har firedagers skoleuke.

<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/utredningsseksjonen/utredningsnotater/2019/kommuner-med-fire%20dagers%20skoleuke-2019454.pdf>

Vurdering

Pedagogisk for barna: De siste 10 årene er det blitt en stadig økning av timetallet til de minste elevene. Målet med økningen er å styrke tilbudet til de yngste elevene. Det betyr at 4-dagers ordningen etter hvert har gitt elevene svært komprimerte skoledager de dagene de er på skolen. Barna må nå ha 6 undervisningsleksjoner 3 dager og en dag med 7 timer, for å oppnå et minstetimetall på 26 pr uke. Noen av reformene som finnes med målet om å styrke tilbudet til de minste av barna er:

- Rapporten på 6-årsreformen viser at man ikke har klart å kombinere lek og læring, som var målet med å få 6-åringer inn i skolen. Man bør ha mer rom for lekbasert læring.
- Økt timetall i naturfag (2016)
- Tidlig Innsats (2018): skal gi elever tilbud om intensiv opplæring hvis de henger etter i norsk, matte og engelsk. o Inkluderende felleskaper st meld 6 (2019), sårbare barn skal inkluderes både sosialt og faglig i felleskapet.
- Ny læreplan Kunnskapsløftet 2020 med fokus på mer inkluderende, praktisk, utforskende og motiverende innhold og praksis i skolen.
- Gratis 12 timer SFO for 1. klassinger (2022) og 2.klassinger (h-23): for å sikre inkludering i felleskapet.

Sosialt for barna: De færreste barn har foreldre eller besteforeldre som går hjemme og kan ta godt vare på dem den dagen skolen har lukket. Det er derfor tilbud om SFO med god kvalitet på den skolefrie dagen. På noen skoler har de fleste barn SFO på skole-fridagen. Det betyr at noen få barn er hjemme og ikke har mulighet for å delta i opplevelsene, leken og tilknytningen til felleskapet som skjer den dagen. Tidligere var det omvendt, at noen få barn var på SFO, og mange var hjemme med (oftest) sine mødre som møttes på tvers og gjorde hyggelige aktiviteter i felleskap med barna. Dette skjer ikke i samme grad lengere – kanskje slett ikke? Hvis man legger inn et vilkår om at skolen, skal har søkelys på barnas læring og utvikling gjennom lekbasert praksis, vil man med en 5-dagersskoleuke for alle barn kunne bidra til å endre den tradisjonelle «skolske» skolen, til en mer inkluderende og meningsfull skole for barna – hvilket var intensjonen i 6-årsreformen.

Hva sier forskning?: - Norske studier viser at det er positivt å være hjemme med mor når barna er under et halvt år, men utover dette har ikke det å være hjemme positiv innvirkning på barnas skolerestater senere. Studiene tyder på at det i gjennomsnitt er bedre for barnet å starte i barnehagen, enn å være hjemme fra og med et-årsalderen. (regjeringen, 2017)

Informasjon fra barnehagene i Tingvoll viser også at over 92% av de minste barn som går i barnehagen har full tid og ikke fri på onsdager. De fleste av de minste barn er altså i barnehagen 5 dager i uken. Det vil ifølge forskninga ikke skade de yngste skolebarn å ha 5-dagers skoleuke. Hvis man samtidig ivaretar barnas læring og utvikling på en mer inkluderende og lekbasert måte, er man godt på vei i arbeidet med å skape fremtidens skole.

Organisatorisk utfordring: Signaler fra skoleledelsen i Tingvoll sier at det vil være lettere å organisere lærernes timer og sikre elevene gode varierte dager i skolen hvis alle elever har 5-dagers skoleuke. Det er utfordrende hvis alle ansatte med yngre barn må ha fri på onsdager. Dette gjelder både skole, barnehage og i helsevesenet. Det private næringslivet kjenner trolig også denne utfordringen. Samtidig blir det stadig mer utfordrende generelt å skaffe kompetanse og medarbeidere.

De ansatte, som er utdannet til å jobbe med de yngste elevene kan oppleve å ha en utilfredsstillende arbeidssituasjon. De må ofte ha konsentrerte skoledager 4 dager i uken og en dag med få eller ingen timer. Dette er uheldig med hensyn til at Tingvoll kommune har som mål å legge til rette for at de som ønsker det kan jobbe 100% stilling. Spesielt i de yrkene vi har vanskelig å skaffe kompetanse og folk.

Likestilling: Det er fortsatt oftest mødre som velger å gå i deltid og hjemme med barna. Dette er det ikke noe galt i - så lenge det er selvvalgt og ikke oppleves som et press eller en skam å ikke være hjemme med barna. Man må i denne forbindelsen være obs på at det samtidig er kvinnen som taper pensjon, hvilket kan være spesielt utfordrende hvis man blir enslig senere i livet.

Høringsvar sendes til Tingvoll kommune: postmottak@tingvoll.kommune.no

Frist: 6. 3.23

Kontaktperson: Synnøve Stokke Fidje, kommunalsjef oppvekst og kultur